VI. ÉVFOLYAM 6. SZÁM
2015. november-december

TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS

Tett HÍRLAP

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS INGYENES KIADVÁNYA. MEGJELENIK KÉTHAVONTA BÁTASZÉK, BÁTAAPÁTI, CIKÓ, FEKED, MÓRÁGY, MŐCSÉNY, VÉMÉND TELEPÜLÉSEKEN

Bővíti létesítményeit az RHK Kft.

BUDAPEST-BÁTAAPÁTI A kívánt ütemben haladnak a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. (RHK Kft.) létesítményfejlesztési és tárolókapacitás-bővítő programjai – hangzott el a cég decemberi évértékelő sajtótájékoztatóján. Dr. Kereki Ferenc ügyvezető igazgató elmondta, a társaság szakemberei eddig összesen 4059 hordó kis és közepes aktivitású hulladékot szállítottak le a bátaapáti felszín alatti tárolóba, és jelenleg 8347 elhasznált fűtőelem biztonságos elhelyezéséről gondoskodnak a Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójában, Pakson. A hazánkban keletkező nagy aktivitású hulladékok végleges elhelyezését célzó nyugat-mecseki kutatási program pedig újabb fontos állomásához érkezett.

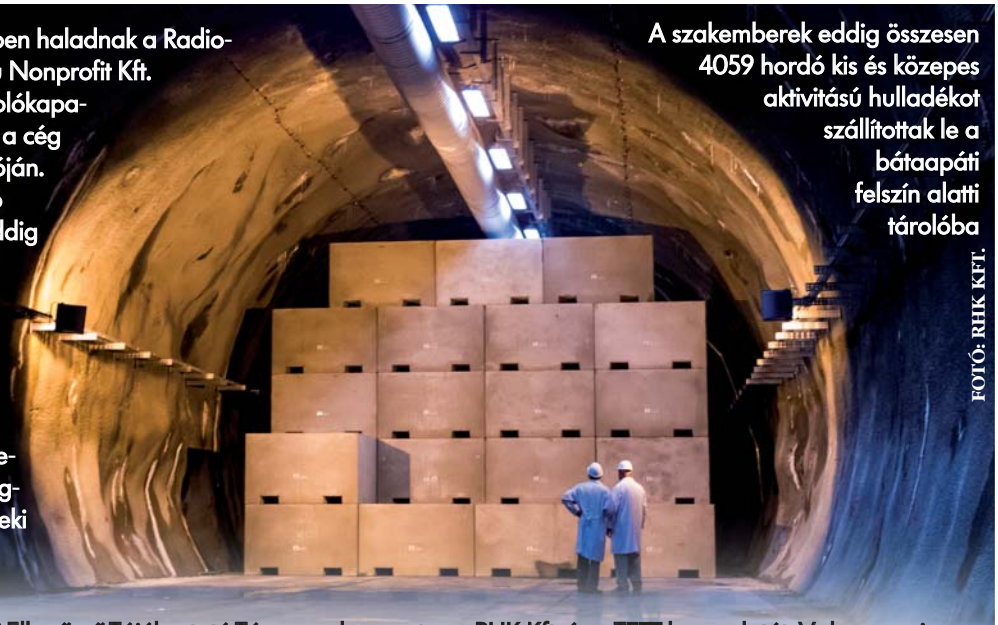

A szakemberek eddig összesen 4059 hordó kis és közepes aktivitású hulladékot szállítottak le a bátaapáti felszín alatti tárolóba

FOTÓ: RHK KFT.

Nemcsak az RHK Kft., a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) is összegezte a 2015-ös esztendőt. A településvezetők – Barta Erzsébet polgármester meghívására – a Véménd melletti Mészkemencei Vendégházban tanácskoztak, ahol elsőként dr. Kereki Ferenc szólalt fel. Korrektnek és kiegyensúlyozottnak nevezte az RHK Kft. és a TETT kapcsolatát. Valamennyi munkatársa nevében megköszönte a konstruktív munkát. Hasonlóképpen vélekedett Darabos Józsefné is. A társulás elnöke szerint a jövőben is csak akkor érhetnek el sikereket és eredményeket, ha a nyílt, őszinte párbeszédet tartják szem előtt.

▸ 7. OLDAL

Fontos lépések és fejlesztések

KÖZMEGHALLGATÁS Napelemes rendszert épít Véménd

A nap energiáját árammá alakító, környezetbarát rendszerrel szerelnék fel Véménd önkormányzati épületeit – derült ki a helyi önkormányzat novemberi éves közmeghallgatásán.

ILLUSZTRÁCIÓS FOTÓ.

Munkatársunktól

VÉMÉND Számos sikeres pályázatot tudhat magáénak Véménd idén – mondta polgármesteri beszámolójában Barta Erzsébet, a település első embere, aki az elmúlt egy év eredményeit ismertette a novemberi közmeghallgatáson.

Véménd több mint 30 millió forint pénzügyi támogatást kapott a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Nonprofit Kft.-vel való együttműködés értelmében idén, amely nagy segítséget jelentett a településnek.

Az önkormányzat és a hivatal működésére is jelentős összeget kellett a pénzügyi támogatásból felhasználni – tette hozzá Barta Erzsébet. Utóbbi körülményt jövőre áttekinti majd az önkormányzat a működési költségek észszerűsítése érdekében. A polgármester a település tulajdonában lévő ingatlanok energetikai korszerűsítésére vonatkozó terv kapcsán elmondta, a szándékaik szerint a jövőre megnyíló Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) pályázati lehetőségeit kihasználva napelemes rendszerekkel szerelnék fel az érintett épületeket.

A véméndi munkálatokban összesen 51 fő vett részt, a létszámot további 20 fővel bővítették novembertől – derült ki a település 2015-ös közfoglalkoztatási programjának ismertetéséből. Az újonnan munkába állók januártól új, állatgondozói képzésen is részt vehetnek.

Barta Erzsébet szerint a közfoglalkoztatási program nyújtotta megtakarítási lehetőségeken túlmenően a faluban eddig segélyből élők jelentős része már munkából szerzi a jövedelmét. A Véméndi Iskola konyhájába is helyi termékek kerülnek, amit maguk állítanak elő.

„Az idei megtakarításokból, pénzügyi adományokból és pályázati forrásból jövőre több millió forint értékű egészségfejlesztési beruházás valósul meg Véménden.”

Kisbusz, kerékpárút, szobor, sószoba

Véménd önkormányzata idén egy 18 fős kisbuszt is vásárolt pályázati segítséggel, jövőre állítják fel Makay Ida költőnő szobrát, illetve elkészültek a település 2016-os tervei is. Elsődleges cél jövőre a templom tetőszerkezetének felújítása, az ehhez szükséges pályázati források felkutatása folyamatban van. A településen elhelyezett kegy- és emléktárgyakat is felújítják a jövőben, illetve megoldottá válik méltó gondozásuk is.

Jövőre folytatódnak a Pécsvárad–Bátaszék vasútvonal nyomvonalán építendő kerékpárúttal kapcsolatos egyeztetések. A projekt kiemelt jelentőségű a térség 16 települése számára. Az idei megtakarításokból, pénzügyi adományokból és pályázati forrásból jövőre több millió forint értékű egészségfejlesztési beruházás valósul majd meg. A tervek szerint Véménden az Idősek Napközi Otthonában egy sószobát alakítanak ki, amit a településen élők – idősek és fiatalok egyaránt – kedvezményesen használhatnak majd. A térségben jellemzően csak a városokban van lehetőség ilyen szolgáltatás igénybe vételére, egy sóterápiás helység kialakítása ezért indokolt és vonzerőt jelent majd a falunak – emelte ki a polgármester.

Tájékoztató az NRHT-ról

Barta Erzsébet után Bagdy László, a TETT Lakossági Ellenőrző Csoportjának szakmai vezetője tartott rövid beszámolót a Nemzeti Radioaktívhulladék-tároló működéséről, majd lakossági kérdésekkel és javaslatokkal folytatódott a program, amelynek részletes összefoglalóját a www.vemend.hu oldalon is elolvashatják.

Nagy öröm a kis óvoda

KERESZTES ANITA – A gyermekek érdekei határozzák meg a szakmai munkát

– Lelkesen és sok új ötlettel vettem bele magam a munkába, és rögtön egy óriási problémával találkoztam. Egy hét alatt kellett új óvó nénit találnom, ami a mai szakemberhiányt tekintve nem volt egyszerű. Végül sikerült egy kisdorogi, gyakorlott kollégát szereznem – összegezte munkája első napjait Keresztes Anita, aki idén augusztustól irányítja a Cikói Óvodát és Egységes Óvoda-Bölcsődét.

Munkatársunktól

Hasznos programokból és vidám pillanatokból sem volt hiány az elmúlt hónapokban

FOTÓ: CIKÓI ÓVÓDA

CIKÓ – A legfontosabb feladat a szervezeti kultúra tudatos átalakítása, finomítása, illetve a szülőkkel való együttműködés erősítése, a partnerközpontú szemléletmód további fejlesztése – mondja Keresztes Anita, a Cikói Óvoda és Egységes Óvoda-Bölcsőde augusztusban kinevezett vezetője. A célok érdekében az intézményvezető számos újdonsággal rukkolt elő, amit már vezetői pályázatában is rögzített.

Anita elsődleges céljának olyan óvodai légkör kialakítását tartja, ahol tudatos, szervezett és minden esetben a gyermekek érdekeit figyelembe vevő szakmai munka folyik. Olyan helyet kíván teremteni, ahol a gyermekek és szüleik, valamint az óvoda dolgozói egyaránt jól érzik magukat. – Az előttünk álló időszakban nagy hangsúlyt kell fektetnünk a szervezeti kultúra fejlesztésére, ennek megvalósításában kértem valamennyi munkatársam segítségét, hiszen a kitűzött célokat csapatmunkával lehet a leghatékonyabban és legtartalmasabban elvégezni – fogalmazott a vezető.

Az intézmény rövid, közép, illetve hosszú távra kitűzött céljai közül többet már meg is valósított, legyen szó eszközfejlesztésről vagy éppen a gyermekek fejlődését szolgáló, játékos programok, rendezvények bővítéséről.

– Részemről a teljes körű elköteleződés a legfontosabb tényező és ezt várom el a munkatársaimtól is. Kiemelt érték az együttműködés, a partneri kapcsolat kiépítése és fenntartása, valamint a kommunikáció javítása (a szülők és a munkatársak felé egyaránt), illetve ami a legfontosabb az egészben, hogy a gyerekek érdekeinek figyelembe vételével, színvonalas, színes programok szervezésével kívánom az óvodai életüket színessé, tartalmassá és emlékezetessé tenni – hangsúlyozta Keresztes Anita.

Az eredmények minősítik

Egy állami vállalatnál akkor mennek jól a dolgok, ha túl sokat nem beszélnek róla, legfeljebb az eredményeiről – tartja a közvélekedés. A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft.-re ez hatványozottan igaz, hiszen a cég létesítményeiben sugárzó anyagok biztonságos kezelését és tárolását valósítják meg a szakemberek.

Munkatársunktól

BÁTAAPÁTI A magyar kórházak, kutatóintézetek, az élelmiszeripar és a mezőgazdaság radioaktív hulladékával Vác közelében, a püspökszilágyi Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló munkatársai foglalkoznak. Az RHFT vezetője, Hák Viktor a 2015-ös évről beszélt lapunknak.

Bertalan Csaba

Hák Viktor

Németh Gábor

FOTÓK: RHK KFT.

– Szinte mindent meg tudtunk valósítani idén, amit elterveztünk, bár a további munkához szükséges engedélyeket kicsit gyorsabban is megkaphatnánk. A beérkező kis és közepes aktivitású radioaktív anyagot már az új válogatóbox szelektálja, így a hozzánk hordókban érkező hulladék minden munkafolyamaton emberi kéz érintése nélkül halad keresztül. Automatizáltuk a hulladék-nyilvántartást, az ipari hordószkenner beindításával pedig az eddiginél is pontosabban tudjuk meghatározni a tárolt anyagokat. A hulladékcsomagok kezelése így még biztonságosabb és hatékonyabb lett. A terveknek megfelelően megkezdtük a technológiai épület új légtechnikai rendszerének fejlesztését, és az úgynevezett biztonságnövelő program folytatásához szükséges könnyűszerkezetes csarnok engedélyeztetése is zajlik már.

Az atomerőmű kis és közepes aktivitású hulladékainak végleges elhelyezése a bátaapáti Nemzeti Radioaktívhulladék-tárolóban történik. Bertalan Csaba fióktelep-vezető ugyancsak elégedett az idei évvel.

– Március óta 51 alkalommal történt beszállítás a paksi atomerőműből. Az egyes kamrába 90 monolitblokkban 810 hordó került, ezzel már 451 az itt tárolt betonkonténerek száma. A biztonságos üzemelés mellett év közben befejeződött a hármas és a négyes kamra bányászati kialakítása. Mivel az újfajta hulladék-elhelyezési elképzelést elfogadta a felügyelő hatóság, ehhez megkezdhettük a tendereztetési eljárást. A másfajta kamra-kialakítás és az új típusú hulladékcsomag révén jelentős helyet és pénzt takaríthatunk meg.

Mindkét telephelyen gyakori vendégek voltak a hatósági ellenőrök, mivel az RHK Kft. létesítményei az Országos Atomenergia Hivatal hatáskörébe kerültek. Az ellenőrök a vizsgálatok alkalmával mindent rendben találtak.

Még legalább három évtizeden át napi 24 órás, azaz

az RHK Kft. létesítményeit

folyamatos feladatot jelent a környezeti károk elhárítása, amit a korábbi uránbányászat és ércfeldolgozás okozott a Nyugat-Mecsekben – mondta Németh Gábor, a Kővágószőlős közelében működő Mecseki Környezetvédelmi és Kutató Bázis vezetője. A telephely célja, hogy Pécs és a környék ivóvize biztonságban legyen.

– A felhagyott, föld alatti bányatérségek lassan feltelődnek vízzel, emiatt már tavaly meg kellett kezdeni a felkészülést, hogy az uránnal szennyezett víztöbbletet kezelni lehessen. Szükségessé vált a vízkezelő és vízkormányzó rendszer bővítése, a bányavízkezelő technológiai kibővítése, a szárítóberendezés korszerűsítése, új összekötő csőhálózat lefektetése. Mindezen feladatok elvégzése a tervek szerint jó ütemben halad.

Finnországban épül az első nagyaktivitású tároló

Az atomenergia békés célú felhasználásának velejárója az így keletkezett radioaktív hulladék kezelése, ami az egész világon nagy kihívást jelent a szakemberek számára.

A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék végleges elhelyezésére létezik jól bevált gyakorlat szerte a világon. Ezek az anyagok itthon felszín közeli és felszín alatti tárolóba kerülnek, jól elzárva a külvilágtól.

Az elhasznált fűtőelemek és a nagy aktivitású hulladék végleges elhelyezésének megoldásához a finnek kerültek a legközelebb. Az északi ország radioaktívhulladék-kezeléssel foglalkozó társasága, a POSIVA ugyanis nemrégiben megkapta az engedélyt arra, hogy a kiégett kazetták számára tokozóüzemet és végleges tárolót építsen Olkiluotoban. A létesítmény 6500 tonna uránium befogadására lesz alkalmas.

A finn kormány a kiadott engedélyt több teljesítendő feltételhez kötötte. Az üzemeltetési engedély kérvényezése előtt a finn társaságnak elemzést kell küldenie a tároló környezetre gyakorolt hatásáról, a kiégett üzemanyag visszanyerhetőségéről, a szállítás várható kockázatairól és azokról a lehetséges változtatásokról, amelyek bekövetkezhetnek a projektben.

A POSIVA szerint az építési munkálatok már a következő év végén elkezdődhetnek, 2023-ban pedig üzembe is helyezhetik a létesítményt.

A finn építési engedély Magyarországnak is fontos lépés, bizonyítja, hogy az RHK Kft. a világelső nyomdokain halad. Nemzetközi elvárás – és a hazai törvények is előírják –, hogy az atomenergia alkalmazása során a tudomány legújabb eredményeivel és a nemzetközi tapasztalatokkal összhangban biztosítani kell a keletkező radioaktív hulladék, valamint a kiégett üzemanyag biztonságos elhelyezését. Nem hárulhat az elfogadhatónál súlyosabb teher a jövő generációkra.

A finn elképzelések szerint a kiégett üzemanyagot rézkonténerekbe helyezik az elkészült tokozóüzemben, majd átszállítják a 400–450 méter mélyre épített tárolókamrákba, ahol bentonitgyűrűkkel határolt furatokba teszik őket.

A tervek szerint ugyanezt a megoldást követik majd a magyar szakemberek is, hiszen a természeti példák nyomán világszerte ezt tartják a legbiztonságosabbnak. A vízzáró tulajdonságú, stabil kőzet, a korrózióálló rézcsövek, a sugár- és vízbiztos bentonit alkotta sokszoros mérnöki gát hosszú távon megakadályozza a szennyező anyagok kijutását.

A paksi atomerőműben elhasznált üzemanyag a pihentetés után jelenleg a Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójában pihen. Közben azonban már javában folynak a földtani kutatások a Nyugat-Mecsekben, hogy végleges helyet találjanak a nagy aktivitású radioaktív anyagoknak. A finn példa és más nemzetközi visszajelzések is megerősítik: a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. jó úton halad a nagyaktivitású programmal.

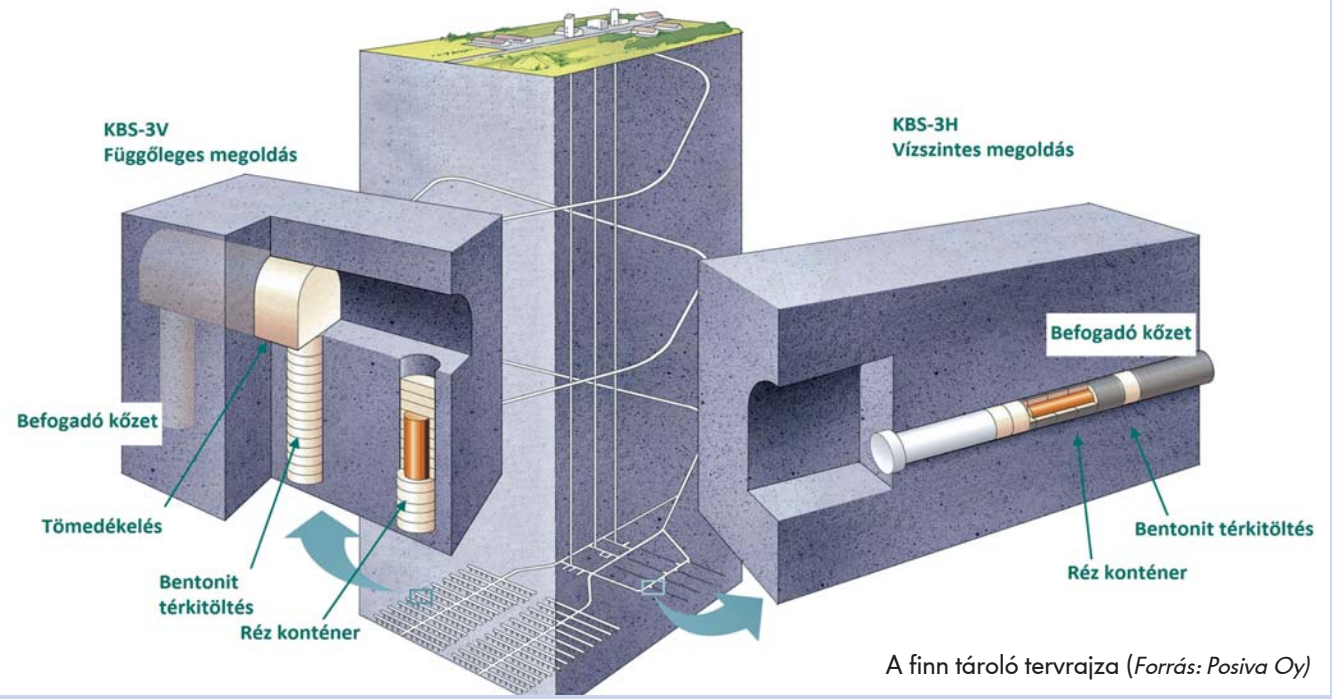

A finn tároló tervrajza (*Forrás: Posiva Oy*)

Bátaszéki fa indulhat az Európa-bajnoki címért

BÁTASZÉK A bátaszéki öreg molyhos tölgy nyerte el az Év Fája címet az Ökotárs Alapítvány által szervezett megmérettetésen. A város legöregebb, 300–400 éves fája sokáig szoros versenyben volt a balkányi mamutfenyővel, végül azonban a bátaszékiek büszkesége kapta a több szavazatot: 6424-et a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei fa 6147 voksával szemben. A versenyre idén 67 lombos nevezés érkezett, a zsűri ezek közül választott ki 15 döntőst, rájuk egy internetes felületen lehetett szavazni. Magyarországi győztesként a bátaszéki molyhos tölgy az európai versenyben is részt vesz a következő év elején, így elnyerheti az Európai Év Fája címet is. ■

Az Év Fája verseny győztese (fotó: www.tett-tarsulas.hu)

Wigner Jenő-díjat kapott dr. Rónaky József

BUDAPEST-PAKS Wigner Jenő-díjat kapott az Országos Atomenergia Hivatal volt főigazgatója, a paksi képviselő-testület korábbi tagja, a város Pro Urbe díjasa.

Dr. Rónaky József a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében vehette át az elismerést a Magyar Tudományos Akadémián. ■

Dr. Rónaky József
fotó: www.tett-tarsulas.hu

Nem lesz Mórágyon kőbánya

MÓRÁGY Nem valósulhat meg a tervezett bányatelek kialakítása Kismórágyon – így döntött november 23-án a település képviselő-testülete, amely egyhangú szavazással úgy határozott, nem módosítják a településrendezési tervet.

A képviselők a többség akaratával egyező döntést hoztak – nyilatkozta Glöckner Henrik, Mórágy polgármestere. Az előzményekről a település első embere elmondta, a balatonalmádi székhelyű Mórágyi Gránitbánya Kft. a falu kismórágyi településrészén gránitbányászattal szeretett volna foglalkozni. A cég 2007-ben kereste meg a települést, hogy bányaudvarokat alakítana ki. A folyamat most jutott el abba a szakaszba, amikor módosítani kellett volna a településrendezési tervet.

Az önkormányzat közmeghallgatást és lakossági fórumot is tartott, mindkét alkalommal vezető téma volt ez a kérdés. A két ülés között a kismórágyi lakosok aláírást gyűjtöttek, hogy a képviselő-testület utasítsa el a módosításra vonatkozó kérelmet. A lakosság egyértelműen kinyilvánította, nem szeretné a gránitbányát, ezért nem hozhattak más döntést a képviselők – tette hozzá Glöckner Henrik, aki leszögezte, a testület álláspontja szerint munkájukat mindig úgy kell végezniük, hogy a többség véleményét képviseljék, ezért egyértelmű volt, hogy a falu vezetése a közösségi akaratnak megfelelő határozatot hozza meg. ■

Bővíti létesítményeit az RHK Kft.

Nagy érdeklődés övezte az RHK Kft. évzáró sajtótájékoztatóját

FOTÓ: RHK KFT.

Folytatás az 1. oldalról

BUDAPEST-BÁTAAPÁTI Nagyon sűrű, de igen eredményes évet zár az RHK Kft. idén – értékelte a 2015-ös esztendőt dr. Kereki Ferenc, a társaság ügyvezető igazgatója. A bátaapáti Nemzeti Radioaktívhulladék-tárolóban újabb felszín alatti tárolókamrák bányászati kialakítása fejeződött be, valamint átadtuk új látogatóközpontunkat is, ami az igen nagyszámú érdeklődő miatt vált szükségessé – tette hozzá. Az RHK újabb modullal bővíti a paksi Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolóját, hogy az atomerőműből érkező elhasznált fűtőelemeket folyamatosan és biztonságosan tudja fogadni.

A társaság a Nyugat-Mecsekben november közepén kezdte meg annak a kutatóároknak a kialakítását, amely a nagy aktivitású hulladék végleges elhelyezését célzó, több évtizedes program egyik fontos földtani vizsgálatához szükséges. Büszke vagyok rá, hogy idén is sok pozitív visszajelzést kaptunk létesítményeink biztonságát és szakembereink felkészültségét illetően, nemcsak itthonról, hanem külföldről is – nyilatkozta a társaság vezetője.

A nem atomerőművi hulladékot fogadó, püspökszilágyi Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tárolóban idén elindult a biztonságnövelő program második szakasza. Elsőként egy könnyűszerkezetes csarnok épül az úgynevezett történelmi hulladékot tartalmazó tárolómedencék fölé, valamint egy, a hulladék biztonságos kiemelését segítő technológiát is kiépítenek a szakemberek.

A bátaapáti Nemzeti Radioaktívhulladék-tárolóban (NRHT) idén 90 betonkonténerben, összesen 810 hordó, a paksi atomerőműből származó kis és közepes aktivitású hulladékot szállítottak le végleges helyére, a felszín alatti tároló 1-es számú kamrájába. Ezzel párhuzamosan elkészült a harmadik és a negyedik kamra bányászati kialakítása is. A felszínen is igazán látványos fejlesztés zajlott, július elején megnyílt a modern, interaktív látogatóközpont, illetve november elejétől a felszín alatti bemutatótér is fogad érdeklődőket. Az egyre bővülő NRHT-ba 2008-as átadása óta közel 85 ezer szakmai és laikus vendég érkezett a világ szinte minden tájáról, de már az új látogatóközpont is közel ezer érdeklődőt fogadott.

A paksi Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójába idén 270 darab kiégett fűtőelemet helyeztek el, jelenleg összesen 8347 darab található a meglévő 20 kamrában. Az atomerőmű igényei szerint modulszerűen bővíthető létesítményben jelenleg 4 újabb kamra kialakítása zajlik, átadásuk 2017-ben várható.

A nagy aktivitású hulladék végleges elhelyezését célzó nyugat-mecseki program újabb fontos állomásához érkezett, november közepén megkezdődött a kutatóárok kialakítása. Ennek célja, hogy a geológusok felmérjék, milyen felszín alatti mozgások zajlottak le a területen az elmúlt évezredekben.

Az RHK Kft. felügyelete alá tartozik még a Baranya megyei Kővágószőlős közelében található Mecseki Környezetvédelmi és Kutató Bázis (MKKB), ahol szintén számos fejlesztés történt. Az uránipar és -bányászat okozta környezeti hatások felszámolását végző szakemberek elsődleges feladata a helyi vízbázis védelme, az ehhez szükséges technológiai rendszerek modernizálása folyamatos.

Az RHK Kft. számára, tevékenységéből adódóan fontosak a lakossági kapcsolatok. A szakemberek ezért idén is számos ismeretterjesztő programot szerveztek az érintett térségekben, együttműködésben a településeket tömörítő társulásokkal. A társaság idén is elvégeztette kétévente szokásos közvélemény-kutatását, amelynek eredményei azt mutatják, hogy tevékenységének társadalmi elfogadottsága továbbra is magas, köszönhetően a rendszeres tájékoztató munkának és a tárolók biztonságos üzemeltetésének. ■

2015 képekben

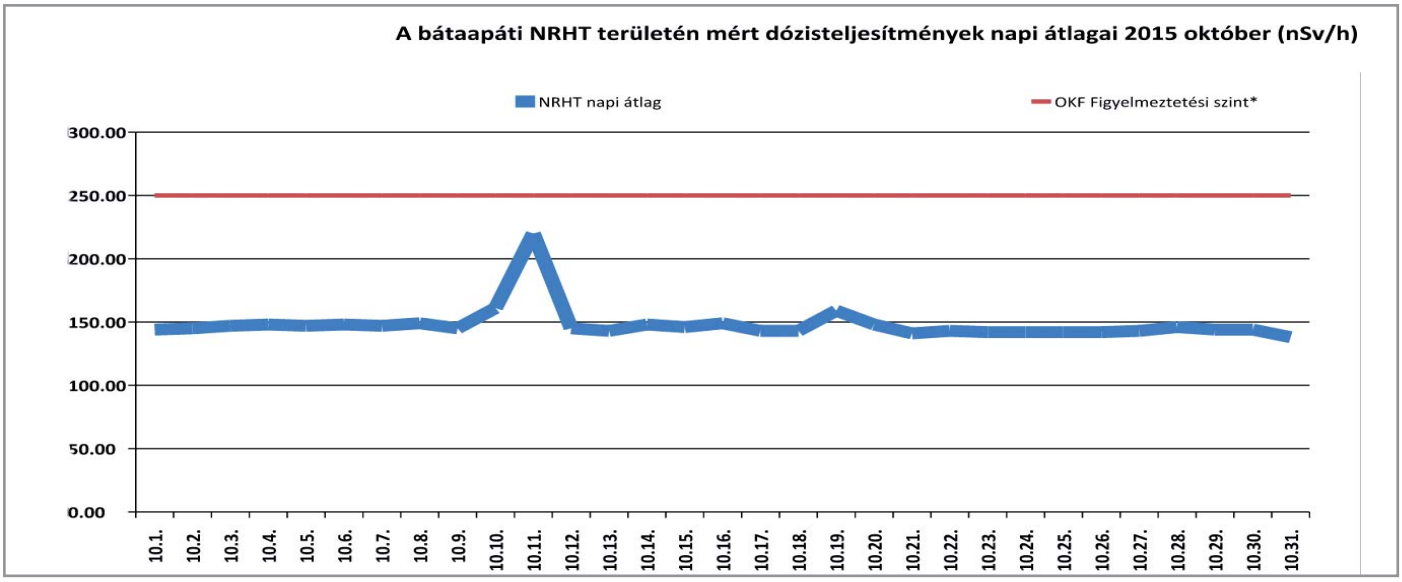

TETT Hírlap

Kiadja: a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás. *Felelős kiadó:* Darabos Józsefné, a TETT elnöke. *Szerkesztő:* Vizin Balázs.
Nyomdai előkészítés: Tolnai Népújság, Árki Attila. *Nyomtatás:* Bőcz Nyomda, Szekszárd. *Felelős vezető:* Bőcz Sándor.
Megjelenik kéthavonta Bátaszék, Bátaapáti, Cikó, Feked, Mórágy, Mőcsény, Véménd településeken.